

**Nasjonalparkstyret
for Reinheimen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 05
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/reinheimen>

Fridjon Døving
Valldalsvegen 1358
6210 Valldal

Saksbehandler Mari Melbø Rødstøl

Vår ref. 2021/4447-5 432.3

Dykkar ref.

Dato 07.07.2021

Trollstigen Ivo - dispensasjon - etablering av fiskesperre i utløpselva ved Slettvikvatnet - Øvstestøl sæterlag

Nasjonalparkstyret har i styremøtet 2. juni samrøystes vedtatt følgjande:

Med heimel i § 48 i naturmangfaldlova, får Øvstestøl sæterlag dispensasjon til å etablere fiskesperre i utløpselva ved Slettvikvatnet.

Dispensasjonen er gjeve med følgjande vilkår:

- Løyvet er gyldig til 31.12.2023.
- Fiskesperra skal ligge på ein kraftig trestolpe av ubehandla trevirke, ikkje høgare enn 1,2 m over elvebotn. Stolpen skal ligge på ein mur av naturstein og forankringa med vaier må sikre at ikkje fiskesperra blir teken i flom jmf. søknaden.
- Stein til forankring kan takast frå parkeringsplassen ved Slettvikane.
- Ferdig prosjektert tekning av fiskesperra skal sendast og godkjennast av nasjonalparkforvalter før oppsetting.
- Prosjektet må fylgjast opp av fiskebiolog, og prosjektrapport/evaluering skal sendast nasjonalparkstyret for Reinheimen innan 1. desember, tre år etter at fiskesperra er satt opp.
- Forvaltninga kan krevje at installasjonen blir fjerna og at området blir tilbakeført til opprinneleg tilstand, dersom tiltaket er til ulempe og skade for verneverdiane i området. Søkjar må sjølv dekke alt av kostnader ved opprydding.
- Tiltaket vil bli kontrollert av SNO.

Om det trengs motorisert ferdsel for å få satt på plass fiskesperra, må det sendast ein søknad om dette til nasjonalparkstyret for Reinheimen.

Med helsing

Mari Melbø Rødstøl
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:

Statens Naturoppsyn v/Per Olav
Haugen

Statsforvalteren i Innlandet

Postboks 987

2604 LILLEHAMMER

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Postboks 2520

6404 MOLDE

Statens naturoppsyn v/Thomas
Rødstøl

Norges vassdrags- og
energidirektorat

Postboks 5091 Majorstua 0301 OSLO

Kristine Sørli

Fjord kommune

Postboks 144

6211 VALLDAL

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2021/4447-4

Saksbehandlar: Mari Melbø Rødstøl

Dato: 21.06.2021

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Reinheimen	34/2021	02.07.2021

Trollstigen Ivo - dispensasjon - etablering av fiskesperre i utløpselva ved Slettvikvatnet - Øvstestøl sæterlag

Innstilling frå forvaltar

Med heimel i § 48 i naturmangfaldlova, får Øvstestøl sæterlag dispensasjon til å etablere fiskesperre i utløpselva ved Slettvikvatnet.

Dispensasjonen er gjeve med følgjande vilkår:

- Løyvet er gyldig til 31.12.2023.
- Fiskesperra skal ligge på ein kraftig trestolpe av ubehandla trevirke, ikkje høgare enn 1,2 m over elvebotn. Stolpen skal ligge på ein mur av naturstein og forankringa med vaier må sikre at ikkje fiskesperra blir teken i flom jmf. søknaden.
- Stein til forankring kan takast frå parkeringsplassen ved Slettvikane.
- Ferdig prosjektert tekning av fiskesperra skal sendast og godkjennast av nasjonalparkforvalter før oppsetting.
- Prosjektet må fylgjast opp av fiskebiolog, og prosjektrapport/evaluering skal sendast nasjonalparkstyret for Reinheimen innan 1. desember, tre år etter at fiskesperra er satt opp.
- Forvaltninga kan krevje at installasjonen blir fjerna og at området blir tilbakeført til opprinneleg tilstand, dersom tiltaket er til ulempe og skade for verneverdiane i området. Søkjar må sjølv dekke alt av kostnader ved opprydding.
- Tiltaket vil bli kontrollert av SNO.

Om det trengs motorisert ferdsel for å få satt på plass fiskesperra, må det sendast ein søknad om dette til nasjonalparkstyret for Reinheimen.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Reinheimen - 02.07.2021

Samrøystes som innstillinga.

Vedtak

Med heimel i § 48 i naturmangfaldlova, får Øvstestøl sæterlag dispensasjon til å etablere fiskesperre i utløpselva ved Slettvikvatnet.

Dispensasjonen er gjeve med følgjande vilkår:

- Løyvet er gyldig til 31.12.2023.
- Fiskesperra skal ligge på ein kraftig trestolpe av ubehandla trevirke, ikkje høgare enn 1,2 m over elvebotn. Stolpen skal ligge på ein mur av naturstein og forankringa med vaier må sikre at ikkje fiskesperra blir teken i flom jmf. søknaden.
- Stein til forankring kan takast frå parkeringsplassen ved Slettvikane.
- Ferdig prosjektert tekning av fiskesperra skal sendast og godkjennast av nasjonalparkforvalter før oppsetting.
- Prosjektet må fylgjast opp av fiskebiolog, og prosjektrapport/evaluering skal sendast nasjonalparkstyret for Reinheimen innan 1. desember, tre år etter at fiskesperra er satt opp.
- Forvaltninga kan krevje at installasjonen blir fjerna og at området blir tilbakeført til opprinneleg tilstand, dersom tiltaket er til ulempe og skade for verneverdiane i området. Søkjar må sjølv dekke alt av kostnader ved opprydding.
- Tiltaket vil bli kontrollert av SNO.

Om det trengs motorisert ferdsel for å få satt på plass fiskesperra, må det sendast ein søknad om dette til nasjonalparkstyret for Reinheimen.

Dokument i saka

Søknad sendt på e:post 12.04.2021

Rapport: Aurebestanden i Slettvikvatnet av Kjell Langdal 2021.

Uttale frå NVE 19.05.2021

Uttale frå Fylkeskommunen 15.06.2021

Saksopplysningar

Bilete av Slettvikvatnet ved fylkesveg 63.

Øvstestøl sæterlag søker om løyve om å etablere ei fiskesperre i utløpselva ved Slettvikvatnet.

Bakgrunn for søknad er at aurebestanden i Slettvikvatnet er småfallen og har svak kvalitet. Årsaka er etter alt å dømme at bestanden er for talrik i høve til produksjonsgrunnlaget, og at dette igjen heng saman med høg rekruttproduksjon på rennande vatn som det er stort areal av. Grunneigarane har bestemt seg for å prøve å betre kvaliteten på fisket slik at det skal bli attraktivt for turistar og fastbuande å fiske i Slettvikvatnet. Ei målsetting for framtidig bestandsituasjon er difor at det i løpet av 2-3 år skal vere mogleg å få fisk på opptil ½ kg og som har god kvalitet. For å få dette til må rekrutteringa til aurebestanden anslagsvis reduserast til ein ¼ av dagens nivå.

Det er gjennomført prøvefiske og utarbeida en rapport av Kjell Langdal, som har kompetanse på fiskebiologi. I rapporten anbefalast det i dette tilfelle å ha opp ei fiskesperre, for å hindre fisk frå å komme tilbake frå Slettvikelva for å gyte. Dette i kombinasjon med utfisking av vatnet, vil føre til betre næringsgrunnlag for fisken i vatnet, og føre til betre vekst og kvalitet. Fiskesperra vil ha form av ei rist med parallelle spiler som har ca. 10 millimeters avstand. Rista vil stå slakt på skrå nedstrøms, anslagsvis ca. 25°. Rista vil kvile på ein kraftig trestolpe som ligg på tvers av elva ca. 1,1 m over elvebotnen, og ho vil vere festa til ei skinne eller eit kraftig metallrøyr som igjen er festa til elvebotnen. Stolpen vil ligge på ein mur av naturstein på kvar side for å ha stor nok høgde over vatnet. Fiskesperra vil i følgje søkar ikkje endre hydrologiske forhold i elva. Tiltaket vil krevje løyve frå fylkeskommunen etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

I søknaden blir tiltaket forklart slik: *Ved å hindre rekruttar frå Slettvikelva å ta seg opp i vatnet, vil mykje vere vunne med tanke på å sikre ein høveleg tynn bestand. Gyting og oppvekst skjer også i tilløpsbekken nord for vatnet, men arealet er så lite at det synest som om rekruttproduksjonen her vil vere tilstrekkeleg til å sikre det som trengst av årleg rekruttering. Om det skulle vise seg at denne bekken produserer meir rekruttar enn ønskjeleg, er det lettvtint å ta ut fisk her ved å gå med hâv når det er låg vassføring.*

Nasjonalparkforvaltar inviterte NVE, fylkeskommunen, kommunen, SNO og søkjar til ein synfaring 10.06. NVE kunne ikkje prioritere å komme, men har skreve ein uttale. Dei er skeptiske til dette fysiske inngrepet i Valldøla som er verna.

Utdrag frå NVEs uttale sendt 19.05: *I utløpet av Slettvikvatnet, der den planlagde fiskesperra er skissert, har vatnet ein potensiell vasstandsstigning på 3,52meter. I søknaden står det at fiskesperra vil heva vasstanden i vatnet noko. Er det gjort ei vurdering av den faktiske verknaden på vasstanden? Er vassdraget plaga med isgang på vinteren, som vil kunne påverke fiskesperra? Vi kan ikkje sjå at ev. verknad på flaumtilhøva opp- og nedstraums er vurdert. Utforming og vurdering av effekt ligg til tiltakshavar, både etter plan- og bygningslova (byggherreforskrifta) og vassressurslova §5. Tiltaket framstår som eit tiltak retta mot fiskaren, og ikkje fisken. Valet av fiskesperre framfor garnfiske baserer seg på mengda tid og ressursar som vil vere naudsynt for å oppnå ynskja resultat.*

Tiltaket er lite, og vil truleg ikkje påverke verneverdiane negativt. NVE vurderer såleis tiltaket til ikkje å krevje vidare handsaming etter reglane i vassressurslova.

NVE stiller seg likevel skeptisk til behovet for eit slikt tiltak, og effekten av det. Om kommunen vil tillate ein slik type tiltak etter plan- og bygningslova, bør tiltaket vurderast med omsyn til effekt på flaumtilhøva både rundt vatnet og nedstraums. NVE stiller spørsmål om eit ev. løyve etter lakse- og innlandsfiskeleva til å gjennomføre eit slikt tiltak vil kunne føre til fleire liknande søknadar i ettertid – dette bør fylkeskommunen vurdere nærmare. NVE kan ikkje prioritere synfaring 10. juni.

På synfaringa 10. juni kom Fylkeskommunen representert ved Håkon Slutaas. Han har skreve ein førebels uttale til dette tiltaket i etterkant av synfaringa.

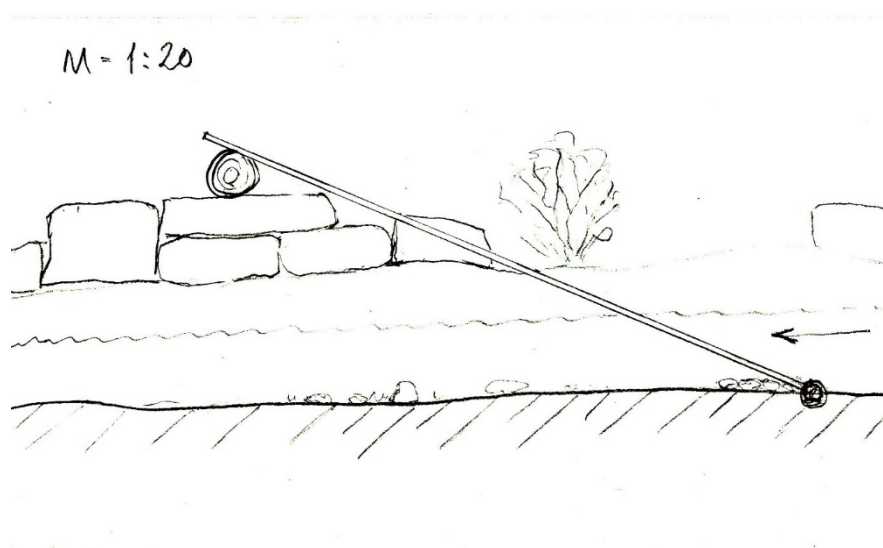
Utdrag frå e-post frå Håkon Slutaas (Møre og Romsdal Fylkeskommune): *Overbefolka fiskevatn er eit vanleg problem i fiskevatn i Møre og Romsdal, med småfallen fisk med dårleg kvalitet på kjøttet og parasitter, med dalende interesse for sike som resultat. Det har lenge vært ønske frå fylkeskommunen med meir fokus på korleis vi kan forbetre kvaliteten på fiskevatna. Forvaltinga har ofte peika på utfisking med garn og ruser, og sperring av gytebekker med ruser for å få ned rekrutteringa i slike vatn. På mange måter er dette tiltaket i tråd med disse anbefalingane. Her er det likevel snakk om ei meir permanent stenging av utløpselva, som NVE peiker på kan gi presedens. Tiltaket kan likevel lett fjernast og har ei godt fagleg forarbeid og god fagleg forankring, det er i tilknyting veg. Samtidig kan gi nyttig erfaring, som kan overførast til bruk av ruser til å sperre gyteelver i andre vatn. Det er derfor viktig at fylkeskommunen haldas oppdatert på utviklinga av fiskebestandane.*

Fylkeskommunen er derfor positiv til å gi løyve. Dette fordi det er positivt å auke fiskevkaliteten, dette er ei vanleg utfordring i Møre og Romsdal. Prosjektet vil gi verdifull efaring, samtidig som prosjektet er godt fagleg forankra, vatnet er nært vei og tiltaket kan lett reverserast.

Prosjektet bør evaluereast etter tre år, å gi løyve for sperringa tinn til tre år i førte omgang vil være aktuelt.

Bildet er basert på satellittfoto henta frå www.norgeskart.no der lokaliteten til den planlagde fiskesperra er skissert inn ved A. Strukturen på tvers av elva nærare osen er ei rekkje stepsteinar som den regionale avdelinga av Turistforeininga har laga slik at fjellvandrarar lett kjem seg tørrskodd over elva når vassføringa ikkje er for stor. Målestokken til bildet er ca. 1:1300.

Ei skisse som viser korleis tverrsnittet av fiskesperra er tenkt å bli i elveløpet. Den faktiske målestokken i figuren er ikkje 1:20 som er angitt på figuren, men 1:37.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret for Reinheimen har delegert forvaltningsmyndigheit for Reinheimen nasjonalpark og tilhøyrande landskapsvernområde og naturreservat i medhald av naturmangfaldlova § 62 og nasjonalparkstyret sine vedtekter, sist revidert 17.08.2015.

Verneformål – forskrift

Formål

Formålet med opprettinga av Trollstigen landskapsvernområde er å:

- ta vare på eit særprega og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterhus, setervollar og kulturminnebeitebruk utgjer ein vesentleg del av landskapet sin eigenart*
- ta vare på eit samanhengande område varierende frå høgfjellet med leveområda til villreinen i Øvst i Isterdalen og Meiadalen*
- ta vare på geologiske førekomstar og landskapsformer.*

Ålmenta skal ha tilgang til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernereglar:

Området er verna mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sin art eller karakter. Med dei unntaka som følgjer av forskrifta punkt 1.2. og 1.3. er det forbod mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygningar eller anlegg og andre faste eller midlertidige innretningar, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemmingar, inngjerding av utmarksareal, oppdyrking og beitekulturivering, treslagsskifte, drenering og annan form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftleidningar, bergverksdrift og annan form for grave-, sprengings- eller borearbeid, sprøyting med kjemiske middel, plassering av campingvogner og bubilar, riving av seteranlegg, etablering og merking av turstiar, forureining og forsøpling. Kulturminne skal vernast mot skade og øydelegging. Opplistinga er ikkje uttømmende.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplan for Trollstigen lvo tek for seg friluftsliv: Mange nyttar området til såkalla haustingsfriluftsliv. Jakt, fiske og bærplukking har lange tradisjonar i heile området. Området bør i framtida halde på den låge graden av tilrettelegging for å ta vare på kultur- og naturlandskapet. Samtidig må ein ta hand om og leggje til rette for ferdsla som den store trafikken langs Rv 63 kan gje, og som ein del kommersielle aktørar kan ønskje å leggje til rette for. Området har stor opplevingsverdi som er knytt til den Trollstigen landskapsvernområde låge tilretteleggingsgraden. Av omsyn til villrein i området er det heller ikkje ønskjeleg med større innretningar og ferdsel som kan forstyrre dyrelivet.

Ferdsla i området (her også meint organisert ferdsel) har ikkje eit så stort omfang at det utgjer eit trugsmål for naturmiljøet. Utviklinga må likevel følgjast nøye slik at ferdsel og ferdseformer som er til skade for naturmiljøet ikkje får utvikle seg.

Naturmangfaldlova

Føremålet med tiltaket er ikkje omtala i verneforskrifta som eit unntak nasjonalparkstyret kan gje dispensasjon til. Søknaden må derfor behandlast som dispensasjon frå vernevedtak, § 48 i naturmangfaldlova (NML). Naturmangfaldlova § 48 sett strenge krav til når ein dispensasjon eventuelt kan vurderast, og opnar for dispensasjon for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må vera oppfylt. Dispensasjon må heller ikkje gjevast sjølv om vilkåra er oppfylt. Skjøn og instruksar frå overordna myndigheiter spiller også inn. Dispensasjonsheimelen i naturmangfaldlova § 48 kan ikkje nyttas for å utvide ramma gjeve i vernevedtaket, men skal vere ein sikkerheitsventil som skal fange opp heilt spesielle tilfelle som ikkje ble vurdert på vernetidspunktet. I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplan og naturmangfaldlova § 48 må søknaden også vurderast etter naturmangfaldlova, herunder dei miljørettslege prinsipp i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, førevar prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. § 7

Presedens

I enkeltsaker skal ein vurdere verknaden av presedens ved at andre kan få dispensasjon til liknade tiltak i verneområdet. Dette følgjer ikkje minst krav til likebehandling. Presedensvurdering bør vera så konkret som mogleg, jf. Retningslinjer for vurdering av presedens i byggesaker etter naturmangfaldloven § 48, gjeve av KLD, ved brev frå Miljødirektoratet 02.03.2015

Vurdering

Vi har eit aukande overbefolkningsproblem i norske fiskevatn. Klimaendringar og ei minkande interesse for utfisking, kan være grunn til dette. Øvstestøl sæterlag har i nokre år hatt eit samarbeid med fiskebiolog Kjell Langdal, for å betre kondisjonen på fisken i nokre av fiskevatna deira. Grunnen til at dei ynsker eit kultiveringsprosjekt ved Slettvikvatnet, er at vatnet ligg så lett tilgjengeleg for folk flest. I søknaden sin beskriv dei det slik: *For turistar på gjennomreise er det at tilgangen er enkel og lettvin. For lokale fiskarar betyr lettvin tilgang til godt fiske at dei vil fiske meir, noko som betyr at trivselen vil auke. Ein må også rekne med at dette vil bidra til å auke rekrutteringa til fiske som fritidsaktivitet hos nye generasjonar. Prosjektet vil og vere godt eigna til formidling av kunnskap og utfordringar.*

Kjell Langdal har laga ein tilstandsrapport over aurebestanden i Slettvikvatnet og ein ser at aurebestanden i Slettvikvatnet er småfallen og har svak kvalitet. Årsaka er etter alt å dømme at bestanden er for talrik i høve til produksjonsgrunnlaget, og dette igjen heng saman med høg rekruttproduksjon på rennande vatn som det er stort areal av. I rapporten anbefalast det i dette tilfelle difor å ha opp ei fiskesperre, for å redusere tal rekruttar til vatnet.

NVE stille seg kritisk til tiltaket i Valldøla som er eit verna vassdrag, og spør om det er gjort ei god nok vurdering på den faktiske verknaden på vasstanden.

I ei uttale frå Fylkeskommunen er tiltaket beskrive som positivt: *Overbefolka fiskevatn er eit vanleg problem i fiskevatn i Møre og Romsdal, med småfallen fisk med dårleg kvalitet på kjøttet og parasitter, med dalande interesse for fiske som resultat. Det har lenge vært ønske frå fylkeskommunen med meir fokus på korleis vi kan forbetre kvaliteten på fiskevatna. Forvaltinga har ofte peika på utfisking med garn og ruser, og sperring av gytebekker med ruser for å få ned rekrutteringa i slike vatn. På mange måter er dette tiltaket i tråd med disse anbefalingane. Her er det likevel snakk om ei meir permanent stenging av utløpselva, som NVE peiker på kan gi presedens. Tiltaket kan likevel lett fjernast og har ei godt fagleg forarbeid og god fagleg forankring, det er i tilknytning veg. Samtidig kan gi nyttig erfaring, som kan overførast til bruk av ruser til å sperre gyteelver i andre vatn. Det er derfor viktig at fylkeskommunen haldast oppdatert på utviklinga av fiskebestandane.*

Fylkeskommunen er derfor positiv til å gi løyve. Dette fordi det er positivt å auke fiskevkaliteten, dette er ei vanleg utfordring i Møre og Romsdal. Prosjektet vil gi verdifull erfaring, samtidig som prosjektet er godt fagleg forankra, vatnet er nært vei og tiltaket kan lett reverserast.

Det finns ikkje heimel i forskrift for Trollstigen lvo til å gjennomføre dette tiltaket. Dersom eit omsøkt tiltak eller aktivitet ikkje strir mot vernevedtaket sitt føremål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, kan forvaltningsmyndigheita vurdere dispensasjon etter § 48.

Vi vurderer dette tiltaket til å ikkje skape uheldig presedens. Dei fleste fiskevatn ligg ikkje atmed fylkesveg, parkering, toalett og avfallshåndtering som i dette tilefellet. Her er det og kopla på ein fiskebiolog som bidrar med faglig kompetanse i dette kultiveringstiltaket. Fylkeskommunen er interessert i den erfaringsbasert kunnskapen, som det blir krevd at søkjar sender forvatninga i ein evaluering etter tre år.

Tiltaket må og vurderast mot naturmangfaldlovas §§ 8-12, jf. § 7.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) er vurdert som tilfredsstillande når det gjeld biologiske verdiar i området. Det er gjennom naturdatabasen god oversikt over kva som kan påverke landskap, økosystem, naturtypar og artar. I vilkåra som er sett for tiltaket, tek vi omsyn til føre var prinsippet jmf. § 9. Etter § 10 "Økosystemtilnærming og samlet belastning", skal eit vedtak vurderast i høve til samla påverknad/forstyrning i verneområdet. Ved fjerning av fiskesperra, kjem ein tilbake til opprinnelege forhold med ein gong. Siden vatnet ligg i nærleiken av ein etablert parkeringsplass, vil det ikkje bli parkeringsproblem ved å markedsføre fiskeing ved dette vatnet. Møre og Romsdal fylkeskommune har tatt på seg drift av eit toalett som skal komme opp på nemde parkeringsplass. Saman med ein stor søppelkontainer der, vil vi unngå forsøpling. Om ein når ønska effekt med å lage eit populært fiskevatn for store og små, er det viktig at området har parkering, toalett og avfallshåndtering.

Det er satt som vilkår at søkjar skal dekke kostnader ved fjerning og opprydding jmr. §11 (kostnadene ved miljøforringing skal berast av tiltakshavar). § 12 Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetode, er ikkje relevant i denne søknaden.

Om det trengs løyve til motorferdsel for å sette opp fiskesperra, må dette søkjast om. Slik det vart beskrevet på befaringa, ser vi for oss at dette kan løysast utan store maskiner. Forvalninga vil være skeptisk til å gje løyve til maskinell graving og bruk av større maskinelt utstyr for å sette opp denne fiskesperra.

Ut i frå ei totalvurdering meiner vi at omsøkt tiltak ikkje strider mot vernevedtaket sitt føremål og påverkar ikkje verneverdiane nemneverdig. Med vilkår om at forvalninga skal få rapportar og evaluering frå dette tiltaket, vil dette kunne gje ny kunnskap og erfaring som fiskeforvaltninga kan gjere seg nytte av andre stadar.